

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

**Strasbourg, 14. detsember 2022
(OR. en)**

**2021/0293(COD)
LEX 2208**

**PE-CONS 50/1/22
REV 1**

**TELECOM 365
DIGIT 159
CYBER 292
COMPET 698
RECH 491
PI 114
MI 654
EDUC 310
JAI 1162
ENFOPOL 454
COSI 220
CODEC 1287**

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS, MILLEGA LUUAKSE DIGIKÜMNENDI
POLIITIKAPROGRAMM 2030**

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
OTSUS (EL) 2022/...,**

14. detsember 2022,

millega luuakse digikümnendi poliitikaprogramm 2030

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 173 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²

¹ ELT C 194, 12.5.2022, lk 87.

² Euroopa Parlamendi 24. novembri 2022. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 8. detsembri 2022. aasta otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon esitas 9. märtsi 2021. aasta teatises „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“ (edaspidi „digikompassi teatis“) oma nägemuse aastaks 2030, et digipöörde kaudu inimesi ja ettevõtteid võimestada (edaspidi „digikümnend“). Liidu nägemuse kohaselt peaks majanduse ja ühiskonna digipööre hõlmama digitaalset suveräänsust avatud viisil, põhiõiguste, õigusriigi põhimõtte ja demokraatia austamist, kaasamist, ligipääsetavust, võrdsust, kestlikkust, vastupanuvõimet, turvalisust, elukvaliteedi parandamist, teenuste kättesaadavust ja kodanike õiguste ja püüdluste austamist. See peaks aitama kaasa dünaamilise, ressursitõhusa ning õiglase majanduse ja ühiskonna loomisele liidus.

- (2) Digipööre ei ole võimalik ilma tugeva toetuseta teadusuuringutele, teadus- ja arendustegevusele ning teadusringkondadele, mis on tehnoloogilise ja digirevolutsiooni tõukejõud. Lisaks kuna majanduse või ühiskonna digitaliseerimise tase on majandusliku ja ühiskondliku vastupanuvõime otsustava tähtsusega aluseks ning ka nende ülemaailmse mõju teguriks, on vajalik, et liidu rahvusvaheline tegevus struktureeriks laiaulatuslikku olemasolevat koostööd kooskõlas digikümnendi sammastega. Vajadus selliseks struktureerimiseks kajastub ka 1. detsembri 2021. aasta komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja teatises „Global Gateway“, millega liit kavatseb aidata kaasa ülemaailmset investeringute puudujäägi vähendamisele, tuginedes demokraatlikule, väärtusel põhinevale lähenemisviisile, millega edendatakse kõrgetasemelisi ja läbipaistvaid partnerlusi, et rahuldada ülemaailmseid taristu arendamise vajadusi.

- (3) Euroopa Ülemkogu liikmed tõdesid oma 25. märtsi 2021. aasta avalduses, et digikompassi teatis on samm järgmise kümnendi liidu digiarengu kujundamise suunas, ja kinnitasid digikompassi teatises esitatud nägemust, kaasa arvatud ideed poliitikaprogrammist, millel on tõhus juhtimisraamistik, mis aitaks rakendada mitut riiki hõlmavaid projekte, mis on vajalikud, et toimuks liidu digipööre kriitilise tähtsusega valdkondades. Nad palusid komisjonil laiendada liidu poliitikavahendeid digipöördeks nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil ning kasutada kõiki kättesaadavaid tööstus-, kaubandus- ja konkurentsipoliitika, oskuste ja hariduse valdkonna, teadus- ja innovatsioonipoliitika instrumente ning pikaajalisi rahastamisvahendeid digipöörde hõlbustamiseks.
- (4) Euroopa digiõiguste ja -põhimõtete deklaratsioon digikümnendiks (edaspidi „Euroopa deklaratsioon“) seab inimesed digipöörde keskmesse, deklaratsiooni eesmärk on edendada digipöörde põhimõtteid kooskõlas jagatud Euroopa väärtuste ja õigusega ning see peaks aitama kaasa käesoleva otsuse üldesmärkide saavutamisele. Selleks peaksid komisjon ja liikmesriigid koostööd tehes võtma arvesse Euroopa deklaratsioonis sätestatud digipõhimõtteid ja -õigusi käesolevas otsuses sätestatud üldesmärkide saavutamiseks.

- (5) Nagu komisjoni 5. mai 2021. aasta teatises „2020. aasta uue tööstusstrateegia ajakohastamine: ehitame üles tugevama ühtse turu, et Euroopa saaks taastuda“ märgiti, peab liit tegema kindlaks kriitilise tähtsusega tehnoloogiasüsteemid ja strateegilise tähtsusega sektorid, tegelema strateegiliste nõrkuste ja suure riskiga sõltuvustega, mis võivad põhjustada tarnepuudujääke või küberturvalisuse riske, ning edendama digipööret. See näitab, kui oluline on, et liikmesriigid ühendaksid jõud ja toetaksid tööstuse püüdlusi nende sõltuvustega toimetulemiseks ning arendaksid strateegilist võimekust. Ühtlasi vastab see komisjoni 8. septembri 2021 aasta teatises „2021. aasta aruanne tulevikusuundade strateegilise analüüsi kohta. ELi tegutsemissuutlikkus ja -vabadus“ esitatud analüüsile. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241¹ loodud taaste- ja vastupidavusrahastu ning riiklike taaste- ja vastupidavuskavade ettevalmistamise kontekstis on komisjon innustanud liikmesriike koordineerima oma tööd, muuhulgas et luua digivaldkonnas mitut riiki hõlmavaid projekte.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

See kogemus tõi esile, et mitut riiki hõlmavate projektide loomiseks peab komisjon toetama liikmesriikide koordineerimispuudlusi ja liidul peavad olema ühisinvesteeringuid hõlbustavad rakendamismehhanismid. Koos muude komisjoni algatustega, näiteks komisjoni 22. veebruari 2021. aasta teatise „Tegevuskava sünergia kohta tsiviil-, kaitse- ja kosmosetööstuse vahel“ osutatud elutähtsa tehnoloogia ELi vaatluskeskus, tuleks luua digikompassi rakendamise juhtimisstruktuur, mis peaks aitama kindlaks teha liidu praegusi ja võimalikke tulevasi digitaalseid strateegilisi sõltuvusi ning aitama kaasa liidu digitaalse suveräänsuse tugevdamisele avatud viisil.

- (6) Oma 11. detsembri 2019. aasta teatises „Euroopa roheline kokkulepe“ rõhutas komisjon, et liit peaks kasutama digipöörde potentsiaali, sest digipööre on üks peamisi tegureid, mille abil saavutada Euroopa roheline kokkuleppe eesmärgid. Liit peaks vajalikku digipööret edendama ja sellesse investeerima, sest digitehnoloogia ning uued meetodid ja protsessid on kriitilise tähtsusega võimaldid, et saavutada Euroopa roheline kokkuleppe kestlikkuseesmärgid ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kliimakokkuleppe¹ ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid mitmes eri sektoris. Digitehnoloogiad, näiteks tehisintellekt, 5G, 6G, plokiahel, pilv- ja servtöötlus ja asjade internet, peaksid kiirendama ja maksimeerima poliitika mõju, et tulla toime kliimamuutustega ja kaitsta keskkonda, sealhulgas kestlike olulusringide abil. Samuti pakub digiteerimine koos satelliitnavigatsiooni ja lokaliseerimisega uusi võimalusi õhusaaste ja veereostuse kaugseireks ning energia ja loodusvarade kasutamise jälgimiseks ja optimeerimiseks. Liit vajab digisektorit, mis seab kesksele kohale kestliku arengu, sealhulgas oma tarneahelas, vältides liigset sõltuvust kriitilise tähtsusega toorainetest ning tagades, et digitaristud ja -tehnoloogiad muutuvad tõendatult kestlikumaks, taastuvamaks ning energia- ja ressursitõhusamaks ning aitavad kaasa kestlikule ringluspõhisele ja kliimaneutraalsele majandusele ja ühiskonnale kooskõlas Euroopa roheline kokkuleppega.

¹ ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

- (7) Digitaristut käsitlevate poliitikameetmete ja investeeringute eesmärk peaks olema tagada kaasav ühenduvus, mis on kättesaadav kõigile ja kõikjal liidus koos kättesaadava internetiühendusega, et kaotada digitaalne lõhe kogu liidus, pöörates erilist tähelepanu lõhele erinevate geograafiliste alade vahel.
- (8) Rakendada tuleks digikompassi teatistes kavandatud meetmed, et võimendada komisjoni 19. veebruari 2022. aasta teatises „Euroopa digituleviku kujundamine“ esitatud strateegias ette nähtud tegevusi, tuginedes liidu olemasolevatele vahenditele näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1058¹ loodud Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi programmid, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240² loodud tehnilise toe instrument ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) 2021/523³, (EL) 2021/690⁴, (EL) 2021/694⁵,

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.6.2021, lk 60).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (EU) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/690, millega luuakse siseturu, ettevõtjate, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime, taimede, loomade, toidu ja sööda valdkonna ja Euroopa statistika programm („ühtse turu programm“) ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014 ja (EL) nr 652/2014 (ELT L 153, 3.5.2021, lk 1).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240 (ELT L 166, 11.5.2021, lk 1).

(EL) 2021/695¹ ja (EL) 2021/1153² ning digipöörde jaoks määrusega (EL) 2021/241 ette nähtud rahalistele vahenditele. Käesoleva otsusega tuleks luua digikümnendi poliitikaprogramm 2030, et saavutada liidu majanduses ja ühiskonnas edukas digipööre, seda kiirendada ja kujundada.

- (9) Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 17. novembril 2017 Göteborgis, Rootsis toimunud riigipeade ja valitsusjuhtide mitteametlikul kohtumisel välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sambas tuletatakse meelde õigust omada juurdepääsu kvaliteetsetele esmatähtsatele teenustele, sealhulgas digitaalsele kommunikatsioonile, ning õigust kvaliteetsele ja kaasavale haridusele, koolitusele ja elukestvale õppele.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1153, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1316/2013 ja (EL) nr 283/2014 (ELT L 249, 14.7.2021, lk 38).

- (10) Selleks, et jälgida, millises tempos liidu digipööre kulgeb, tuleks kehtestada digieesmärgid liidu tasandil. Nimetatud digieesmärgid peaksid olema seotud konkreetsete valdkondadega, milles eeldatakse ühist edasiminekut liidus. Eesmärgid on kooskõlas digikompassi teatises nimetatud nelja põhisuunaga, mida on kirjeldatud liidu digipöörde jaoks eluliselt tähtsate valdkondadena: digioskused, digitaristu ning ettevõtete ja avalike teenuste digipööre.
- (11) Käesolev otsus ei piira Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklite 165 ja 166 kohaldamist.

- (12) Selleks et kiirendada liidu tööstuse kohanemist struktuurimuutustega, on olulised nii põhi- ja kõrgema taseme digioskused kui ka muud oskused, sealhulgas teaduse, tehnoloogia, insenerinduse ja matemaatika (STEM) valdkonnas. Eesmärgiks on, et digitaalselt võimestatud ja võimekad kodanikud, sealhulgas puuetega kodanikud, kasutavad ära digikümneni pakutavaid võimalusi. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleks keskenduda haridusele, tagamaks, et hariduskogukond, eelkõige õpetajad on piisavalt koolitatud, pädevad ja varustatud tehnoloogia tõhusaks kasutamiseks oma õpetamismeetodites ning on võimelised õpetama digitehnoloogiat, et tagada õpilastele paremad võimalused tööturule sisenemiseks lühikeses ja pikemas perspektiivis. Digiharidus ja -koolitus peaksid ka suurendama liidu atraktiivsust kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistide jaoks, kes on omandanud kõrgema taseme digioskused, ning parandama nende kättesaadavust liidu tööturul.

Komisjoni 2021. aastal avaldatud digitaalmajanduse ja -ühiskonna indeksis (DESI) märgitakse, et isegi enne COVID-19 pandeemiat oli liidu ettevõtjatel, eelkõige väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (VKEd), raske leida piisavalt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) spetsialiste. Digikoolitus ja -haridus peaks seepärast toetama kõiki meetmeid, et tagada, et tööjõud on varustatud vajalike praeguste ja tuleviku oskustega, mis toetavad kõigi asjaomaste sidusrühmade mobiliseerimist ja stimuleerimist, et maksimeerida olemasolevate oskuste parandamisse (oskuste täiendamine) ja uute oskuste koolitusse (ümberõpe) ning aktiivse elanikkonna elukestvasse õppesse tehtavate investeeringute mõju, eesmärgiga tagada tööstuse ja teenuste digitaliseerimisest tulenevate võimaluste täielik ärakasutamine. Peale selle tuleks julgustada tööandjaid pakkuma mitteformaalset töö käigus antavat digiväljaõpet. Haridus ja koolitus pakuvad ka konkreetseid karjääristiimuleid, et vältida ja kaotada naiste ja meeste vahelisi võrdsete võimaluste ja kohtlemise erinevusi.

- (13) Kestlik digitaristu ühenduvuse, mikroelektroonika ja suurandmete töötlemise suutlikkuse jaoks on kriitilise tähtsusega võimaldi, mis võimaldab digitaliseerimise hüvesid ära kasutada, tehnoloogiat edasi arendada ja tagada liidu digivaldkonna juhtpositsioon. Kooskõlas komisjoni 30. juuni 2021. aasta teatisega „Maapiirkondade arengu pikaajaline visioon – Tugevamad, ühendatud, vastupanuvõimelised ja jõukad ELi maapiirkonnad 2040. aastaks“ on vaja usaldusväärset, kiiret ja turvalist ühenduvust kõigile ja kõikjal liidus, sealhulgas maa- ja äärepoolsetes piirkondades, näiteks saartel, mägipiirkondades ning hõredalt asustatud piirkondades ja äärepoolseimates piirkondades. Ühiskond vajab aina rohkem ühtset üles- ja allalaadimisribalaiust. 2030. aastaks peaksid gigabiti kiirusega võrgud olema kättesaadavad kõigile, kes sellist kiirust vajavad või soovivad. Kõigil liidu lõppkasutajatel peaks olema võimalik kasutada gigabiti kiirusega võrkude pakutavaid teenuseid kindlaksmääratud asukohas kuni võrgu lõpp-punktini. Lisaks peaksid kõik asustatud piirkonnad olema kaetud järgmise põlvkonna traadita kiire võrguga, mille jõudlus on vähemalt võrdväärne 5G-ga. Kõik digipöördest kasu saavad turuosaliseid peaksid täitma oma sotsiaalseid kohustusi ning andma õiglase ja proportsionaalse panuse avalikesse hüvedesse, teenustesse ja taristutesse, millest saavad kasu kõik kodanikud liidus.

- (14) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/1972¹ sätestatud tehnoloogianeutraalsus on põhimõte, mis peaks suunama liidu ja liikmesriikide hästi toimivat digitaalse ühenduvuse taristu poliitikat, toimekindlust, turvalisust ja kestlikkust, et saada kasu heaolust. Kõiki tehnoloogiaid ja ülekandesüsteeme, mis võivad aidata kaasa gigabitühenduvuse saavutamisele, sealhulgas praegust ja edasist arengut kiudoptika, satelliitide, 5G või mis tahes muu tulevase ökosüsteemi ja järgmise põlvkonna WiFi valdkonnas tuleks kohelda samaväärse võrgujõudluse korral võrdselt.
- (15) Pooljuhid on enamiku peamiste strateegiliste väärtusahelate jaoks äärmiselt vajalikud ning ilmselt veelgi vajalikumad edaspidi kui praegu, eriti kõige uuenduslikumates valdkondades. Kuna pooljuhtidel on digimajanduses keskne roll, on pooljuhid ühtlasi kriitilise tähtsusega võimaldid kestlikule majandusele üleminekul, aidates niiviisi saavutada roheline kokkuleppe eesmärgid. Väikese energiajalajäljega pooljuhtide kasutamine aitab kaasa ka liidu juhtpositsiooni saavutamisele kestlike digitehnoloogiate valdkonnas. Eesmärgiks peaks olema tugevdada pooljuhtide väärtusahela vastupanuvõimet ja pooljuhtide tootmisvõimsust (sealhulgas materjalide, seadmete, disaini, tootmise, töötlemise ja pakendamise puhul), luues selleks muu hulgas ulatusliku uuendusliku taristu, mis on kooskõlas keskkonna jätkusuutlikkust käsitleva liidu õigusega. Seega on näiteks kvantvõimsus ja väikese energiatarbega pooljuhid kriitilise tähtsusega võimaldid, mis aitavad saavutada kliimaneutraalseid üliturvalisi servasõlmi, mis tagavad lühikese latentsusajaga juurdepääsu andmeteenustele, olenemata kasutaja asukohast.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik (ELT L 321, 17.12.2018, lk 36).

- (16) Lisaks võimaldiks olemisele, saavad olemasolevad ja tuleviku tehnoloogiad olema kesksel kohal uutes toodetes, uutes tootmisprotsessides ja uutes ärimudelites, mis põhinevad andmete õiglasel ja turvalisel jagamisel andmepõhises majanduses ja tagavad samal ajal tõhusalt eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse. Ettevõtete ümberkujundamine sõltub nende võimest võtta uued digitehnoloogiad kasutusele kiiresti ja laiaulatuslikult, sealhulgas tööstuse ja teenuste ökosüsteemides, mis on selles mõttes teistest maha jäänud. See ümberkujundamine on eriti tähtis VKEde jaoks, kellel on jätkuvalt probleeme digilahenduste kasutuselevõtmisega.
- (17) Liikmesriike innustatakse kohaldama oma haldusasutustes ühekordsuse põhimõtet, soodustades kooskõlas andmekaitse-eeskirjadega andmete taaskasutamist ja vältides niiviisi lisakoormuse tekitamist kodanike ja ettevõtjate jaoks.
- (18) Demokraatlik ühiskond ja peamised avalikud teenused sõltuvad edaspidi samuti suurel määral digitehnoloogiast. Igal kodanikul ja ettevõtjal peaks olema võimalik haldusasutustega digitaalselt suhelda. Mitmeid sellise suhtlemise parameetreid, sealhulgas kasutajakesksust ja läbipaistvust, peaks seirama digitaalmajanduse ja -ühiskonna indeksi (DESI) abil. Peamised avalikud teenused, sealhulgas digitaalsed terviselood, peaksid olema soovi korral täielikult kättesaadavad niisuguses kvaliteetses digikeskkonnas, mis pakub kergesti kasutatavaid, tõhusaid, usaldusväärseid ja individuaalseid teenuseid ning vahendeid, mis vastavad kõrgetele turva- ja eraelu puutumatuse standarditele. Sellised peamised avalikud teenused peaksid hõlmama ka teenuseid, mis on seotud füüsiliste isikute jaoks oluliste elusündmustega, nagu näiteks töökoha kaotamine või uue töökoha leidmine, õpingud, auto omamine või auto juhtimine, ettevõtte asutamine, ning juriidiliste isikute puhul nende tööalane elutsükl. Üleminekul digitaalsetele vahenditele tuleks siiski säilitada võrguühenduseta juurdepääs teenustele.

- (19) Digitehnoloogiad peaksid aitama kaasa laiemate ühiskondlike tulemuste saavutamisele, mis ei piirdu üksnes digivaldkonnaga, vaid avaldavad positiivset mõju kodanike igapäevaelule ja nende heaolule. Digipöörde edukaks elluviimiseks tuleks samal ajal täiustada demokraatiat, head valitsemistava, sotsiaalset kaasatust ning tõhustada avalikke teenuseid.
- (20) Komisjon peaks vaatama need digieesmärgid ja asjaomased määratlused läbi 2026. aasta juuniks, et hinnata, kas need vastavad endiselt digipöördega seotud ambitsioonikatele eesmärkidele. Komisjon peaks saama, kui ta peab seda vajalikuks, teha ettepanekuid muuta digieesmärke selleks, et tegeleda tehnoloogiliste, majanduslike ja ühiskondlike arengutega, eelkõige andmepõhise majanduse, kestlikkuse ja küberturvalisuse valdkonnas.
- (21) Avaliku sektori vahendite kasutamise puhul on äärmiselt oluline, et see tooks ühiskonna ja ettevõtjate jaoks maksimaalset kasu. Avaliku sektori rahastamise eesmärk peaks seega olema tagada avatud ja mittediskrimineeriv juurdepääs rahastatud projektide tulemustele, välja arvatud juhul, kui leitakse, et on põhjendatud ja proportsionaalne seda mitte teha.

- (22) Selleks et liit saaks teha edusamme harmooniliselt, kaasavalt ja stabiilselt digipöörde ja digieesmärkide saavutamise suunas, on vaja terviklikku, jõulist, usaldusväärset, paindlikku ja läbipaistvat juhtimist, mis põhineb Euroopa Parlamendi, nõukogu, komisjoni ning liikmesriikide tihedal koostööl ja koordineerimisel. Liidu ja riikide tasandil tuleks asjakohase mehhanismiga tagada koordineeritud lähenemine, parimate tavade vahetamine ning poliitika ja meetmete järjepidevus ja tulemuslikkus ning selline mehhanism peaks stimuleerima ka liidu ja riiklike rahaliste vahendite ning liidu algatuste ja programmide vahel vajalikku koostoidet. Komisjon võiks sel eesmärgil anda liikmesriikidele suuniseid ja tuge, kuidas kõige sobivamat koostoidet kõige paremini ära kasutada. Selleks tuleb ette näha sätted seire- ja koostöömehhanismi kohta, millega rakendatakse digikompassi. Selline mehhanism peaks võtma arvesse liikmesriikides ja nende vahel esinevaid erinevaid olukordi, see peaks olema proportsionaalne, eelkõige halduskoormuse seisukohast, ning peaks võimaldama liikmesriikidel olla ambitsioonikam oma riiklike eesmärkide kehtestamisel.

- (23) Seire- ja koostöömehhanism, millega rakendatakse digikompassi, peaks sisaldama tõhustatud seiresüsteemi, mis aitaks tuvastada liidu strateegilises digivõimekuses esinevaid lünki. Lisaks peaks see hõlmama mehhanismi, et anda aru muu hulgas käesolevas otsuses sätestatud digieesmärkide saavutamise suunas tehtud edusammude ning üldiselt käesolevas otsuses sätestatud üldeesmärkide täitmise kohta. Mehhanismiga tuleks luua komisjoni ja liikmesriikide vaheline koostööraamistik, mis aitaks leida lahendusi puuduste kõrvaldamiseks ja pakuks sihipäraseid meetmeid tõhusate õiguskaitsevahendite kasutamiseks.

- (24) Digitaalmajanduse ja -ühiskonna indeks (DESI) peaks olema digikümnendit käsitleva aruande (edaspidi „digikümnendit käsitlev aruanne“) üks osa ning seda tuleks kasutada selleks, et seirata edusamme digieesmärkide saavutamise suunas. Sellise seire raames tuleks analüüsida näitajaid, millega mõõdetakse liikmesriigi tasandil tehtud edusamme, riiklikku poliitikat ja algatusi, mille eesmärgiks on käesoleva otsuse üldeesmärkide ja selles sätestatud digieesmärkide saavutamine, ning peaks sisaldama horisontaalseid ja temaatilisi analüüse liidu riikide majanduses toimuva digipöörde kohta ja liikmesriikide edusammude edetabelit. Eelkõige tuleks DESI ulatus ja näitajad viia vastavusse käesolevas otsuses sätestatud digieesmärkidega. Komisjoni rakendusaktidega tuleks ette näha iga digieesmärgi peamised tulemusnäitajad. Seire jätkuva tulemuslikkuse huvides ja selleks, et võtta arvesse tehnoloogia arengut, tuleks põhilisi tulemusnäitajaid vastavalt vajadusele ajakohastada. Liikmesriikide andmekogumismehhanisme tuleks vajaduse korral tugevdada, et need annaksid põhjaliku ülevaate digieesmärkide saavutamise suunas tehtud edusammudest ja sisaldaksid teavet asjakohaste poliitikasuundade, programmide ja algatuste kohta riigi tasandil, ning need peaksid, kui see on võimalik, sisaldama soopõhiselt ja piirkondlikult liigitatud andmeid, kooskõlas liidu ja riigisisese õigusega.

Vastavalt komisjoni läbivaatamisele ja asjakohasusele peaks komisjon koostama pärast liikmesriikidega konsulteerimist edasiste andmekogumisvajaduste ajakava. DESI loomisel peaks komisjon lähtuma eelkõige ametlikust statistikast, mis on kogutud erinevate infoühiskonda käsitlevate liidu uuringute käigus vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustele (EL) 2019/1700¹ ja (EL) 2019/2152². Komisjon peaks kasutama ära eriuuringuid, et koguda andmeid niisuguste asjakohaste näitajate kohta, mida liidu uuringutega ei mõõdetata või mida ei koguta muude aruannete, näiteks komisjoni 25. juuni 2008. aasta teatisega „Kõigepealt mõtle väikestele“ – Euroopa väikeettevõtlusalgatus „Small Business Act“³ välja kuulutatud strateegia raames, sealhulgas selle iga-aastase VKEdede tulemuslikkuse ülevaate raames. Käesoleva otsuse kohaste digieesmärkide määratlustega ei looda pretsedenti põhiliste tulemusnäitajate jaoks ning need ei takista mingil moel põhiliste tulemusnäitajate abil kõnealuste eesmärkide saavutamiseks tehtud edusammude eelseisvat hindamist.

¹ Euroopa parlamendi ja nõukogu 10. oktoobri 2019. aasta määrus (EÜ) 2019/1700, millega luuakse valimitena kogutud individuaalsetel andmetel põhineva üksikisikuid ja leibkondi käsitleva Euroopa statistika ühtne raamistik ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 808/2004, (EÜ) nr 452/2008 ja (EÜ) nr 1338/2008 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1177/2003 ja nõukogu määrus (EÜ) nr 577/98 (ELT L 261 I, 14.10.2019, lk 1).

² Euroopa parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2019. aasta määrus (EÜ) 2019/2152, mis käsitleb Euroopa ettevõtlusstatistikat ja millega tunnistatakse kehtetuks kümme ettevõtlusstatistika valdkonna õigusakti (ELT L 327, 17.12.2019, lk 1).

- (25) Selleks, et teavitada kaasseadusandjaid digipöörde edusammudest liidus, peaks komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule kord aastas digikümnendi olukorda käsitleva aruande, mis sisaldab liidu digipöörde ülevaadet ja analüüsi ning hinnangut selle kohta, milliseid edusamme on tehtud seoses käesoleva otsuse üldeesmärkide ja 2030. aastani seatud digieesmärkide valdkonnas. Digikümnendi aruannet, eelkõige DESI-t tuleks kasutada Euroopa poolaasta alusmaterjalina, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastuga seotud aspektides, kusjuures digikümnendi aruandes esitatud soovitatud poliitikasuunad, meetmed ja tegevused peaksid täiendama riigipõhiseid soovitusi.
- (26) Alates 2019. aastast sisaldab DESI tulemustabelit „Naised digitaalmajanduses“, milles hinnatakse liikmesriikide tulemusi interneti kasutamise, internetikasutajate oskuste ning erioskuste ja tööhõive valdkonnas, tuginedes 12 näitajale. Tulemustabeli „Naised digitaalmajanduses“ lisamine digikümnendi aruandesse peaks aitama jälgida soolist digilõhet.

- (27) Komisjon peaks oma digitaalkümnnendi aruandes käsitlema eelkõige seda, kui tulemuslikult on käesoleva otsuse üldeesmäärke rakendatud poliitikasuundades, meetmetes ja tegevustes ning milliseid edusamme on tehtud digieesmärkide saavutamise suunas, märkides üksikasjalikult ära liidu edusammude ulatuse seoses kavandatud trajektooriga, iga eesmärgi täitmiseks, hinnates iga eesmärgi saavutamiseks vajalikke jõupingutusi, kaasa arvatud puudujääke seoses digivõimekusse ja innovatsiooni tehtavate investeeringutega, ning tõstes teadlikkust tegevustest, mida on vaja digitaalse suveräänsuse suurendamiseks avatud viisil. Lisaks peaks aruanne sisaldama hinnangut asjakohaste seadusandlike ettepanekute rakendamise kohta ning hinnangut liidu ja liikmesriikide tasandil võetud meetmete kohta.
- (28) Komisjoni hinnangu põhjal peaks aruanne sisaldama konkreetseid soovitatud poliitikasuundi, meetmeid ja tegevusi. Kui komisjon esitab aruandes soovitusi poliitikasuundade, meetmete või tegevuste kohta, peaks ta arvesse võtma kõige värskemaid kättesaadavaid andmeid, ühiselt võetud kohustusi, liikmesriikide poolt kindlaks määratud poliitikasuundi ja meetmeid ning varasemates aruannetes esitatud ja koostöömehhanismi raames käsitletud soovitude elluviimisel tehtud edusamme. Peale selle peaks komisjon võtma arvesse iga liikmesriigi erinevat potentsiaali digieesmärkide saavutamisele kaasa aitamisel ning olemasolevaid poliitikasuundi, meetmeid ja tegevusi, mida peetakse nimetatud eesmärkide saavutamise jaoks otstarbekaks, isegi kui nende mõju ei ole veel avaldunud.

- (29) Käesoleva otsuse üldeesmärkide ja selles sätestatud digieesmärkide saavutamiseks ning tagamaks, et kõik liikmesriigid aitavad sellele reaalselt kaasa, peaks seire- ja koostöömehhanismi ülesehitus ja rakendamine võimaldama vahetada teavet ja parimaid tavasid liikmesriikide ja komisjoni vahelise konstruktiivse ja kaasava dialoogi kaudu. Komisjon peaks tagama, et Euroopa Parlamenti teavitatakse aegsasti dialoogi tulemustest.
- (30) Komisjon peaks koos liikmesriikidega looma kavandatud trajektoorid, et liit võiks saavutada käesolevas otsuses sätestatud digieesmärgid. Liikmesriigid peaksid võimaluse korral muutma kõnealused kavandatud trajektoorid oma riiklikeks kavandatud trajektoorideks ning arvestama asjakohasel juhul piirkondlikku mõõdet. Riiklikes kavandatud trajektoorides tuleks arvesse võtta ja kajastada iga liikmesriigi erinevat potentsiaali ja liikmesriikide erinevaid lähtekohti digieesmärkide saavutamisele kaasa aitamisel. Riiklikud kavandatud trajektoorid peaksid aitama hinnata aja jooksul tehtud edusamme nii liidu kui riikide tasandil.

- (31) Komisjoni ja liikmesriikide vahelise tõhusa ja tulemusliku koostöö tagamiseks peaksid liikmesriigid esitama komisjonile oma digikümneni strateegilised tegevuskavad kuni 2030. aastani (edaspidi „riiklikud tegevuskavad“), ning tegema võimaluse korral ja juhul, kui see on riigi tasandil mõõdetav, ettepanekud riiklike kavandatud trajektoore kohta, kirjeldades kõiki kavandatud, vastuvõetud või rakendatud meetmeid, mis aitavad kaasa käesoleva otsuse üldeesmärkide ja selles sätestatud digieesmärkide saavutamisele liidu tasandil. Liikmesriigid peaksid saama lisada oma riiklikesse tegevuskavadesse teavet poliitikasuundade, meetmete ja tegevuste kohta, mida tuleks võtta piirkondlikul tasandil. Riiklikud tegevuskavad tuleks koostada pärast konsulteerimist peamiste sidusrühmadega, nagu äriorganisatsioonid, sealhulgas VKEde esindajad, sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskond, sealhulgas eakad ja noored, kohalikud ja piirkondlikud esindajad, ning need kavad peaksid olema keskseks liikmesriikide poliitika koordineerimise vahendiks, et tagada turu prognoositavus. Liikmesriigid peaksid võtma arvesse asjaomaseid valdkondlikke algatusi nii liidu kui riikide tasandil ning soodustama kooskõla nende algatustega. Liikmesriigi kohustus esitada riiklik tegevuskava, et aidata kaasa digieesmärkide saavutamisele liidu tasandil ei takista samal liikmesriigil kavandada ja rakendada riiklikul või piirkondlikul tasandil strateegiaid või spetsialiseeruda teatavatele tööstus- või digivaldkondadele.

- (32) Liikmesriigid võivad komisjoni ja liikmesriikide vaheliste koostöösüklite jooksul teha ettepanekuid oma tegevuskavade kohandamiseks, et võtta arvesse digipöörde kulgu nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil ning reageerida eelkõige komisjoni soovitatud poliitikasuundadele, meetmetele ja tegevustele. Selleks et edendada järjepidevat ja võrreldavat lähenemisviisi kõigis liikmesriikides ning hõlbustada nende riiklike tegevuskavade ettevalmistamist, peaks komisjon esitama suunised, milles sätestatakse üksikasjalikumalt riikliku tegevuskava struktuuri peamised elemendid ja eelkõige ühised elemendid, mida kõik riiklikud tegevuskavad peaksid sisaldama. Kõnealustes suunistes tuleks sätestada ka üldine lähenemisviis, mida liikmesriigid peavad oma riiklike kavandatud trajektooride väljatöötamisel järgima.
- (33) Komisjoni ja liikmesriikide vahelist koostöö- ja seiremehhanismi tuleks alustada riiklike tegevuskavade hindamisega ning need peaksid põhinema nii digikümnenendi aruandes esitatud andmetel ja hinnangul kui ka asjaomastelt sidusrühmadelt, nagu ettevõtlusorganisatsioonid, sealhulgas VKEde esindajad, sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskond, samuti piirkondlikud ja kohalikud esindajad, saadud tagasisidel.

- (34) Koostöö ajakavas tuleks arvesse võtta, et seniste koostöötsüklite tulemusi ning poliitikasuundi, meetmeid, tegevusi ja riiklike tegevuskavade võimalikke kohandusi tuleks kajastada iga kahe aastat tagant.
- (35) Selleks et teha edusamme digieesmärkide saavutamise suunas kooskõlas kavandatud trajektooridega, peaksid need liikmesriigid, kelle konkreetse valdkonna edusamme peetakse aruandes ebapiisavaks, tegema ettepaneku poliitikasuundade, meetmete ja tegevuste kohandamise kohta, mida nad kavatsevad ellu viia, et edendada edusamme selles kriitilise tähtsusega valdkonnas. Samuti peaksid komisjon ja liikmesriigid uurima, kuidas on liikmesriigid kollektiivselt ja individuaalselt käsitlenud eelmise aasta aruandes nimetatud poliitikasuundi, meetmeid ja tegevusi. Liikmesriik peaks saama taotleda, et algatataks vastastikuse hindamise protsess, et anda teistele liikmesriikidele võimalus esitada kommentaare ettepanekute kohta, mille ta kavatseb teha oma riiklikus tegevuskavas, ning eeskätt nende sobivuse kohta konkreetse eesmärgi saavutamiseks. Komisjon peaks hõlbustama kogemuste ja parimate tavade vahetamist vastastikuse hindamise protsessi abil.

- (36) Komisjonil ja ühel või mitmel liikmesriigil või vähemalt kahel liikmesriigil peaks olema võimalik võtta ühiseid kohustusi seoses koordineeritud meetmetega, mida nad tahaksid digieesmärkide saavutamiseks võtta, käivitada mitut riiki hõlmavaid projekte ning leppida kokku muudes liidu ja riikliku tasandi poliitikasuundades, meetmetes ja tegevustes, et teha edusamme kõnealuste eesmärkide saavutamise suunas kooskõlas kavandatud trajektooriga. Ühine kohustus on koostööalgatus, mille eesmärk on eelkõige aidata kaasa käesoleva otsuse üldeesmärkide ja sellest sätestatud digieesmärkide saavutamisele. Mitut riiki hõlmavates projektides ja Euroopa digitaalse taristu konsortsiumidel (EDICites) peaks osalema vähemalt kolm liikmesriiki.
- (37) Käesoleva otsuse üldeesmärkide ja selles sätestatud digieesmärkide saavutamise jälgimisel on komisjonil ja liikmesriikidel kohustus teha Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 4 lõike 3 kohaselt lojaalset koostööd. Seetõttu on vajalik, et liikmesriigid võtaksid komisjoni tehtud koostööüleskutsete suhtes asjakohaseid järelmeetmeid, eelkõige juhul, kui esineb märkimisväärne kõrvalekalle liikmesriigi riiklikust kavandatud trajektooriga või kui sellise kõrvalekaldega ei ole pika aja jooksul tegeletud.

- (38) Soovitatud poliitikasuundade, meetmete ja tegevuste ning riiklike tegevuskavade ja nende kohanduste tulemuslik rakendamine on käesoleva otsuse üldeesmärkide ja selles sätestatud digieesmärkide saavutamise seisukohast ülimalt oluline. Struktureeritud dialoog üksikute liikmesriikidega on oluline, et suunata ja toetada neid asjakohaste meetmete kindlaksmääramisel ja rakendamisel, et nad saaksid teha edusamme oma riiklike kavandatud trajektooride suunas, eelkõige juhul, kui liikmesriigid peavad vajalikuks komisjoni soovitatud poliitikasuundade, meetmete või tegevuste alusel kohandada oma riiklike tegevuskavasid. Komisjon peaks nõuetekohaselt teavitama Euroopa Parlamenti ja nõukogu, eelkõige struktureeritud dialoogi protsessist ja tulemustest.

- (39) Läbipaistvuse ja üldsuse osaluse tagamiseks peaks komisjon suhtlema kõigi huvitatud sidusrühmadega. Selleks peaks komisjon tegema tihedat koostööd sidusrühmadega, sealhulgas kodanikuühiskonnaga ning avaliku ja erasektori osalejatega, näiteks haridus- ja koolitus- või tervishoiusektori avalik-õiguslike asutustega, ning konsulteerima nendega meetmete üle, millega kiirendada digipööret liidu tasandil. Sidusrühmadega konsulteerimisel peaks komisjon olema võimalikult kaasav ja kaasama ka neid asutusi, mis on olulised tütarlaste ja naiste digivaldkonna hariduses ja ametialases karjääris osalemise soodustamiseks, et edendada niivõrd kui võimalik sooliselt tasakaalustatud lähenemisviisi liikmesriikide riiklike tegevuskavade rakendamisel. Sidusrühmade kaasamine on oluline ka liikmesriikide tasandil, eelkõige siis, kui tegeletakse oma riikliku tegevuskava ja selle võimalike kohanduste vastuvõtmisega. Komisjon ja liikmesriigid peaksid nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil kaasama aegsasti ja proportsionaalselt olemasolevate vahendite suhtes ettevõtlusorganisatsioone, sealhulgas VKEde esindajaid, sotsiaalpartnereid ja kodanikuühiskonda.

- (40) Mitut riiki hõlmavad projektid peaksid võimaldama ulatuslikku sekkumist käesolevas otsuses sätestatud digieesmärkide saavutamise seisukohast võtmetähtsusega valdkondades, eriti liidust, liikmesriikidest ja vajaduse korral erasektori vahenditest koondamise kaudu. Kui see on vajalik digieesmärkide saavutamiseks, peaks liikmesriikidel olema võimalik kaasata kolmandaid riike, kes on ühinenud otsese eelarve täitmise alla kuuluva liidu programmiga, millega toetatakse liidu digipööret. Mitut riiki hõlmavaid projekte tuleks rakendada koordineeritult ning komisjoni ja liikmesriikide tihedas koostöös. Komisjonil peaks olema keskne roll mitut riiki hõlmavate projektide rakendamise kiirendamisel selles osas, et käesoleva otsuse lisas soovituslikult esitatud projektikategooriate hulgas tehakse kindlaks mitut riiki hõlmavad rakendamisvalmis projektid, aga ka liikmesriikide nõustamisel küsimustes, mis on seotud kõige sobivamate olemasolevate rakendamismehhanismide valimisega, rahastamisallikate valimise ja kombineerimisega ning nende projektide rakendamisega seotud muude strateegiliste aspektidega. Vajaduse korral peaks komisjon andma suuniseid EDICi asutamiseks rakendusmehhanismina. Liikmesriigid võivad soovi korral teha koostööd või võtta koordineeritud meetmeid muudes kui käesolevas otsuses sätestatud valdkondades.

- (41) Avaliku sektori toetust mitut riiki hõlmavatele projektidele tuleks kasutada eeskätt turutõrgete ja mitteoptimaalsete investeerimisolukordade lahendamiseks proportsionaalselt, nii et see ei muudaks tingimusi ebavõrdseks ega dubleeriks ega tõrjuks välja erasektori rahastamist. Mitut riiki hõlmavatel projektidel peaks olema selge Euroopa lisaväärtus ning neid tuleks rakendada kooskõlas kohaldatav liidu õigusega ja liidu õigusega kooskõlas oleva riigisisese õigusega.
- (42) Mitut riiki hõlmavate projektidega peaks olema võimalik tõhusalt ligi meelitada ja kombineerida liidu ja liikmesriikide erinevaid rahastamisallikaid ning, kui see on asjakohane, siis rahalisi vahendeid kolmandatelt riikidelt, kes on seotud otsese eelarve täitmise alla kuuluva liidu programmiga, millega toetatakse liidu digipööret, leides võimaluse korral nendevahelisi koostoimeid. Eelkõige peaks keskselt hallatava liidu programmi vahendeid olema võimalik ühendada liikmesriikide eraldatud vahenditega, sealhulgas teatavatel tingimustel taaste- ja vastupidavusraha tegevate maksetega, nagu on selgitatud nende riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kohta liikmesriikidele antud komisjoni suuniste 3. osas, ning Euroopa Regionaalarengu Fondist ja Ühtekuuluvusfondist tegevate maksetega. Kui see on konkreetse mitut riiki hõlmava projekti olemusest tulenevalt põhjendatud, peaks olema lubatud ka muude üksuste kui liidu ja liikmesriikide panus, kaasa arvatud erasektori panus.

- (43) Komisjon peaks koostöös liikmesriikidega ja mitut riiki hõlmavate projektide koordineerijana aitama liikmesriikidel kindlaks teha, millised on nende huvid seoses mitut riiki hõlmavate projektidega, andma mittesiduvat nõu optimaalsete rakendamismehhanismide valimiseks ning abistama projektide rakendamisel, et aidata saavutada võimalikult laialdast osalemist. Komisjon peaks andma sellist toetust, välja arvatud juhul, kui mitut riiki hõlmavas projektis osalevad liikmesriigid on selle vastu. Komisjon peaks tegutsema osalevate liikmesriikidega koostöös.
- (44) Liikmesriikide taotluse korral ja pärast nimetatud taotluse hindamist peaks komisjonil olema võimalik asutada EDIC konkreetse mitut riiki hõlmava projekti rakendamiseks.
- (45) Vastuvõttev liikmesriik peaks kindlaks tegema, kas EDIC vastab nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ¹ artikli 143 punktis g ja artikli 151 lõike 1 punktis b osutatud rahvusvahelise organisatsiooni tunnustamise nõuetele ning nõukogu direktiivi 2008/118/EÜ² artikli 12 lõike 1 punktis b osutatud rahvusvahelisele organisatsioonile.

¹ Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1).

² Nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/118/EÜ, mis käsitleb aktsiisi üldist korda ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 92/12/EMÜ (ELT L 9, 14.1.2009, lk 12).

- (46) Et tagada käesoleva otsuse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses varasemate põhiliste tulemusnäitajate ja EDICite asutamisega. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹.
- (47) Käesolevat otsust ei kohaldata liikmesriikide võetavate meetmete suhtes, mis käsitlevad riiklikku julgeolekut, avalikku julgeolekut või riigikaitset,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

Artikkel 1
Reguleerimisese

1. Käesoleva otsusega luuakse digikümnendi poliitikaprogramm 2030 ning nähakse ette selle programmi seire- ja koostöömehhanism, mille eesmärk on:
 - a) luua innovatsiooni ja investeringuid soodustav keskkond, andes selge suuna liidu digipöördele ja digieesmärkide saavutamisele liidu tasandil 2030. aastaks mõõdetavate näitajate alusel;
 - b) struktureerida ja stimuleerida koostööd Euroopa Parlamendi, nõukogu, komisjoni ja liikmesriikide vahel;
 - c) tugevdada liidupoolse seire ja aruandluse järjepidevust, võrreldavust, läbipaistvust ja täielikkust.
2. Käesoleva otsusega luuakse mitut riiki hõlmavate projektide raamistik.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „digitaalmajanduse ja -ühiskonna indeks“ ehk „DESI“ – analüüsi- ja mõõtmisnäitajate igaaastane kogum, mille põhjal komisjon teeb liidu ja liikmesriikide digivaldkonna üldiste tulemuste seiret mitmes eri poliitikavaldkonnas, sealhulgas seoses nende edusammudega artiklis 4 sätestatud digieesmärkide saavutamise suunas;
- 2) „mitut riiki hõlmavad projektid“ – suurprojektid, mis hõlbustavad artiklis 4 sätestatud digieesmärkide saavutamist, sealhulgas liidu ja liikmesriikide poolne rahastamine kooskõlas artikliga 10;
- 3) „statistika“ – statistika Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 223/2009¹ artikli 3 punktis 1 määratletud tähenduses;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

- 4) „vastastikune eksperdihinnang“ – läbivaatamismehhanism, mille kohaselt liikmesriigid artikli 8 kohaselt tehtava koostöö raames vahetavad parimaid tavaid seoses konkreetse liikmesriigi kavandatud poliitikasuundade, meetmete ja tegevuste spetsiifiliste aspektidega ning eelkõige seoses nende tõhususe ja sobivusega selleks, et saavutada mõni artiklis 4 sätestatud digieesmärk;
- 5) „kavandatud trajektoor“ – iga digieesmärgi puhul kuni 2030. aastani kavandatav arengutee, mille eesmärk on saavutada artiklis 4 sätestatud digieesmärgid varasemate andmete alusel, kui need on olemas;
- 6) „servasõlmed“ – võrku ühendatud hajus-andmetöötlusvõimsus, mis asub andmeid loova füüsilise lõpp-punkti lähedal (või sellises lõpp-punktis), mis pakub hajus-andmetöötlus- ja salvestusvõimalusi lühikese latentsusajaga andmetöötamiseks;
- 7) „digimahukus“ – ettevõtjale omistatud koondväärtus kasutatavate tehnoloogiate arvu alusel, võttes arvesse erinevate tehnoloogiate tulemustabelit ning lähtudes DESI-st;
- 8) „olulised avalikud teenused“ – olulised teenused, mida osutavad avaliku sektori asutused füüsilistele isikutele nende elu jooksul ja juriidilistele isikutele nende ametialase elutsükli jooksul;
- 9) „kõrgtasemel digioskused“ – oskused ja kutsealased pädevused, mis nõuavad teadmisi ja kogemusi, mis on vajalikud digitehnoloogiate, toodete ja teenuste mõistmiseks, projekteerimiseks või kavandamiseks, arendamiseks, haldamiseks, katsetamiseks, juurutamiseks, kasutamiseks ja hooldamiseks;

- 10) „elementaarsed digioskused“ – võime teha digitaalsete vahendite abil vähemalt ühte tegevust, mis on seotud järgmiste valdkondadega: teavitamine, kommunikatsioon ja koostöö, sisuloome, ohutus ja isikuandmed ning probleemide lahendamine;
- 11) „ükssarvik“ –
- a) ettevõtja, mis on asutatud pärast 31. detsembrit 1990. aastat ja mille esmase avaliku pakkumise või äritegevuse müügi hind on olnud üle 1 miljardi USA dollari, või
 - b) ettevõtja, kelle väärtus oli tema viimases erakapitalil põhinevas rahastamisvoorus hinnatud suuremaks kui 1 miljard USA dollarit, sealhulgas juhul, kui hindamist ei ole teise tehinguga kinnitatud;
- 12) „väike ja keskmise suurusega ettevõtja“ ehk „VKE“ – mikroettevõtja või väike või keskmise suurusega ettevõtja, nagu on määratletud komisjoni soovitus 2003/361/EÜ¹ lisa artiklis 2.

¹ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

Artikkel 3

Digikümnnendi poliitikaprogrammi 2030 üldesmärgid

1. Euroopa Parlament, nõukogu, komisjon ja liikmesriigid teevad koostööd, et toetada liidu tasandil järgmisi üldesmäärke (edaspidi „üldesmärgid“) ja need saavutada:
 - a) edendada inimkeskset, põhiõigustel põhinevat, kaasavat, läbipaistvat ja avatud digikeskkonda, kus turvalised ja koostalitlusvõimelised digitehnoloogiad ja -teenused järgivad ja edendavad liidu põhimõtteid, õigusi ja väärtusi ning on kõikjal liidus kõigile kättesaadavad;
 - b) kindlustada liikmesriikide kollektiivset vastupanuvõimet ja ületada digilõhe, saavutada sooline ja geograafiline tasakaal, edendades kõigile inimestele püsivaid võimalusi, arendada elementaarseid ja kõrgema taseme digioskusi ja -pädevusi, sealhulgas kutsõppe ja kutsealase koolituse ning elukestva õppe kaudu ning hästi toimivate digivõimekuste jõulisema arendamise kaudu horisontaalsetes haridus- ja koolitussüsteemides;

- c) tagada liidu digitaalne suveräänsus avatud viisil, eelkõige turvalise ja juurdepääsetava digi- ja andmetaristu abil, mis tuleks toime väga suurte andmemahutude tõhusa säilitamise, edastamise ja töötlemisega, et võimaldada muude tehnoloogiate arengut, toetades liidu tööstuse ja majanduse, eelkõige VKEde konkurentsivõimet ja kestlikkust ning liidu väärtusahelate vastupidavust, samuti edendades idufirmade ökosüsteemi ja Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste sujuvat toimimist;
- d) edendada selliste digivõimaluste kasutuselevõttu ja kasutamist, et vähendada geograafilist digilõhet ja anda avatud, kättesaadavatel ja õiglastel tingimustel juurdepääs digitehnoloogiale ja andmetele, et saavutada liidu ettevõtetes, eeskätt idufirmades ja VKEdes, digimahukuse ja innovatsiooni kõrge tase;
- e) arendada koostalitlusvõimeliste digitaristute terviklikku ja kestlikku ökosüsteemi, kus kõrgjõudlusega andmetöötlus, servitöötlus, pilvandmetöötlus, kvantandmetöötlus, tehisintellekt, andmehaldus ja võrguühenduvus toimivad ühtselt, et edendada nende kasutuselevõttu ettevõtjate poolt liidus, ning luua teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni kaudu võimalusi majanduskasvuks ja töökohtade loomiseks ning tagada, et liidul on konkurentsivõimeline, turvaline ja kestlik pilvandmetöötluse taristu, mis vastab rangetele turva- ja privaatsusnõuetele ning liidu andmekaitseenormidele;

- f) edendada liidu digitaalset regulatiivset keskkonda, et toetada liidu ettevõtjate, eelkõige VKEde suutlikkust ülemaailmsetes väärtusahelates õiglaselt konkureerida;
- g) tagada kõigi jaoks võimalus veebipõhiselt osaleda demokraatlikus elus ning samuti avalike teenuste, tervishoiu- ja hooldusteenuste kättesaadavus usaldusväärses ja turvalises veebikeskkonnas kõigile, eelkõige ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele, sealhulgas puuetega inimestele ning maa- ja äärepoolseimates piirkondades, pakkudes kaasavaid, tõhusaid, koostalitlusvõimelisi ja individuaalseid teenuseid ja vahendeid, mis vastavad rangetele turva- ja privaatsusnõuetele;
- h) tagada, et digitaristu ja -tehnoloogiad, sealhulgas nende tarneahelad, muutuvad kestlikumaks, vastupidavamaks ning energia- ja ressursitõhusamaks, minimeerides nende negatiivset mõju keskkonnale ja sotsiaalvaldkonnale, ning aidata kaasa majanduse ja ühiskonna kestlikule ringluspõhisusele ja kliimaneutraalsusele kooskõlas Euroopa roheline kokkulepega, sealhulgas edendades teadusuuringuid ja innovatsiooni, mis sellele kaasa aitavad, ning töötades välja meetodid digikeskkonna energia- ja ressursitõhususe mõõtmiseks;

- i) hõlbustada kasutajatele õiglaste ja mittediskrimineerivate tingimuste loomist digipöörde ajal kogu liidus, tugevdades koostoimeid era- ja avaliku sektori investeeringute ning liidu ja riikide rahaliste vahendite kasutamise vahel ning arendades prognoositavaid õiguslikke ja toetavaid lähenemisviise, mis hõlmavad ka piirkondlikku ja kohalikku tasandit;
 - j) tagada, et kõiki poliitikasuundi ja programme, mis on olulised digieesmärkide saavutamiseks, võetaks koordineeritult ja sidusalt arvesse, et aidata igakülgset kaasa rohe- ja digipöördele, vältides samal ajal kattumist ja minimeerides halduskoormust;
 - k) parandada vastupanuvõimet küberrünnete, aidata suurendada riskiteadlikkust ja teadmisi küberturvalisuse protsessidest, suurendades avaliku ja erasektori organisatsioonide jõupingutusi, et saavutada vähemalt küberturvalisuse baastase.
2. Tehes koostööd käesolevas artiklis sätestatud üldeesmärkide saavutamiseks, võtavad liikmesriigid ja komisjon arvesse digipõhimõtteid ja -õigusi, mis on esitatud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisdeklaratsioonis.

Artikkel 4
Digieesmärgid

1. Euroopa Parlament, nõukogu, komisjon ja liikmesriigid teevad koostööd, eesmärgiga saavutada liidus 2030. aastaks järgmised digieesmärgid (edaspidi „digieesmärgid“):
 - 1) digioskustega elanikkond ja hea kvalifikatsiooniga digispetsialistid eesmärgiga saavutada sooline tasakaal, mille puhul:
 - a) vähemalt 80 %-il 16–74aastastel on vähemalt elementaarsed digioskused;
 - b) liidus on tööle võetud vähemalt 20 miljonit IKT spetsialisti, edendades samas naiste juurdepääsu sellele valdkonnale ning suurendades IKT-erialade õpingute lõpetajate arvu;
 - 2) turvaline, vastupidav, toimiv ja kestlik digitaristu, mille puhul:
 - a) kõik kindlaksmääratud asukohas paiknevad lõppkasutajad on võrgu lõpppunktini kaetud gigabitivõrguga ning kõik asustatud piirkonnad on kaetud järgmise põlvkonna kiirete traadita võrkudega, mis toimivad vähemalt 5G-võrguga võrdväärselt, kooskõlas tehnoloogianeutraalsuse põhimõttega;

- b) tipptasemel pooljuhtide tootmine liidus, kooskõlas liidu keskkonna jätkusuutlikkus käsitleva õigusega, on vähemalt 20 % maailma toodangu väärtusest;
 - c) on liidus võetud kasutusele vähemalt 10 000 üliturvalist kliimaneutraalset servasõlme, mis jaotatakse selliselt, et olenemata ettevõtte asukohast on tagatud väikese latentsusajaga (näiteks mõni millisekund) juurdepääs andmesideteenustele;
 - d) on liidul 2025. aastaks on esimene kvantkiirendusega arvuti, mis loob liidule võimalused jõuda 2030. aastaks kvantvõimekuse eesliinile;
- 3) ettevõtete digiüleminek, mille puhul:
- a) vähemalt 75 % liidu ettevõtetest on oma äritegevusele vastavalt võtnud kasutusele vähemalt ühe järgmistest:
 - i) pilvandmetöötlusteenused;
 - ii) suurandmed;
 - iii) tehisintellekti;
 - b) üle 90 % liidu VKEdest saavutab vähemalt algtasemel digimahukuse;

- c) liit hõlbustab oma uuenduslike kasvufirmade kasvu ja parandab nende juurdepääsu rahastamisele, mille tulemusena üksikisikute arv vähemalt kahekordistub;

4) avalike teenuste digitaliseerimine, mille puhul:

- a) on olulised avalikud teenused 100 % interneti kaudu juurdepääsetavad ja kui see on asjakohane, on kodanikel ja ettevõtjatel liidus võimalik suhelda haldusasutustega veebis;
- b) on liidu kodanikel 100 % juurdepääs oma digitaalsele tervisele;
- c) on liidu kodanikel 100 % juurdepääs kogu liidus tunnustatud turvalistele e-identimise vahenditele, mis tagab neile täieliku kontrolli oma identiteediga seotud toimingute ja jagatud isikuandmete üle.

2. Komisjon vaatab digieesmärgid ja asjakohased mõisted läbi hiljemalt 30. juuniks 2026, võttes eelkõige arvesse liikmesriikide poolt artikli 5 lõike 2 ja artiklite 7, 8 ja 9 kohaselt esitatud teabe. Komisjon esitab läbivaatamise tulemuste kohta aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning teeb seadusandliku ettepaneku muuta digieesmäärke, kui ta peab seda vajalikuks, et võtta arvesse tehnika, majanduse ja ühiskonna arengut, et saavutada edukas liidu digipööre.

Artikkel 5
Edusammude seire

1. Komisjon seirab liidu edusamme üldeesmärkide ja digieesmärkide saavutamise suunas. Selleks kasutab komisjon DESI-t ning sätestab rakendusaktiga iga digieesmärgi põhilised tulemusnäitajad. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 23 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
2. Liikmesriigid esitavad komisjonile õigel ajal statistika ja andmed, mis on vajalikud digipöörde ning digieesmärkide saavutamise ulatuse tulemuslikuks seireks. Kõnealused andmed on võimaluse korral ka soopõhiselt ja piirkondlikult liigitatud, kooskõlas liidu ja riigisisese õigusega. Kui liikmesriikide asjakohane statistika ei ole veel kättesaadav, võib komisjon liikmesriikidega konsulteerides kasutada muid andmekogumismeetodeid, näiteks uuringuid või andmete kogumist otse liikmesriikidelt, sealhulgas selleks, et tagada piirkondliku tasandi nõuetekohane dokumenteerimine. Selliste muude andmekogumismeetodite kasutamine ei mõjuta komisjoni otsuses 2012/504/EL¹ sätestatud komisjoni (Eurostati) ülesandeid.

¹ Komisjoni 17. septembri 2012. aasta otsus 2012/504/EL Eurostati kohta (ELT L 251, 18.9.2012, lk 49).

3. Komisjon määrab tihedas koostöös liikmesriikidega kindlaks liidu tasandi kavandatud trajektoorid iga digieesmärgi saavutamiseks. Need kavandatud trajektoorid võetakse aluseks nii lõikes 1 osutatud komisjoni seire kui ka liikmesriikide riiklike digikümnendi strateegiliste tegevuskavade puhul (edaspidi „riiklikud tegevuskavad“). Kui see osutub tehnika, majanduse või ühiskonna arengust seisukohast vajalikuks, ajakohastab komisjon tihedas koostöös liikmesriikidega üht või mitut kõnealust kavandatud trajektoori. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aegsasti aruande liidu tasandi kavandatud trajektooride ja nende ajakohastamise kohta.

Artikkel 6

Aruanne digikümnendi olukorra kohta

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule igal aastal põhjaliku aruande digikümnendi olukorra kohta (edaspidi „digikümnendi aruanne“) ning tutvustab seda neile. Digikümnendi aruandes käsitletakse edusamme seoses liidu digipöörde ja DESI-ga.

Komisjon esitab oma esimese digikümnendi aruande... [12 kuud pärast käesoleva otsuse jõustumise kuupäeva].

2. Komisjon esitab digikümnendi aruandes hinnangu liidu digipöörde edusammude kohta digieesmärkide suunas ja üldeesmärkide järgimise kohta. Tehtud edusammude hindamisel lähtutakse eeskätt analüüsist ja DESI põhilistest tulemusnäitajatest, mida võrreldakse liidu tasandi kavandatud trajektooriga ning riiklike kavandatud trajektooriga, võttes asjakohasel juhul ja võimaluse korral arvesse piirkondliku mõõtmega analüüsi. Tehtud edusammude hindamine põhineb asjakohasel juhul ka mitut riiki hõlmavate projektide käivitamisel ja edenemisel.
3. Digikümnendi aruandes tuvastab komisjon märkimisväärsed lüngad ja puudujäägid ning soovitat poliitikasuundi, meetmeid või tegevusi, mida liikmesriigid võivad kasutada valdkondades, kus üldeesmärkide ja digieesmärkide saavutamiseks ei ole tehtud piisavalt edusamme. Nimetatud soovitatud poliitikasuunad, meetmed või tegevused võivad käsitleda eeskätt järgmist:
 - a) liikmesriikide kavandatud panuste ja algatuste ambitsioonikuse tase, et saavutada üldeesmärgid ja digieesmärgid;
 - b) liikmesriikide tasandi, sealhulgas asjakohasel juhul piirkondliku mõõtmega poliitikasuunad, meetmed ja tegevused ning muud poliitikasuunad ja meetmed, mis võivad olla piiriülese tähtsusega;
 - c) täiendavad poliitikasuunad, meetmed või tegevused, mis võivad osutada vajalikuks, et kohandada riiklikke tegevuskavasid;

- d) olemasolevate ja kavandatud poliitikasuundade, meetmete ja tegevuste vastastikune mõju ja kooskõla.
4. Digikümnendi aruandes võetakse arvesse artikli 8 lõikes 4 osutatud ühiseid kohustusi ja nende täitmist.
5. Digikümnendi aruanne sisaldab teavet selle kohta, milliseid edusamme on tehtud käesoleva artikli lõikes 3 osutatud soovitatud poliitikasuundade, meetmete või tegevuste ning artikli 8 lõike 7 kohaste vastastikku kokku lepitud järelduste ja nende rakendamise osas.
6. Digikümnendi aruandes antakse hinnang selle kohta, kas liidu tasandil võiks olla vajadus täiendavate poliitikasuundade, meetmete või tegevuste järele.

Artikkel 7

Riikide digikümnendi strateegilised tegevuskavad

1. Iga liikmesriik esitab komisjonile hiljemalt ... [üheksa kuud pärast käesoleva otsuse jõustumise kuupäeva] oma riikliku tegevuskava. Riiklikud tegevuskavad on kooskõlas üldeesmärkidega ja digieesmärkidega ning aitavad kaasa nende saavutamisele liidu tasandil. Liikmesriigid võtavad arvesse asjakohaseid valdkondlikke algatusi ja edendavad kooskõla nendega.

2. Iga riiklik tegevuskava sisaldab järgmist:
- a) peamised kavandatud, vastuvõetud ja rakendatud poliitikasuunad, meetmed ja tegevused, mis aitavad kaasa üldeesmärkide ja digieesmärkide saavutamisele;
 - b) riiklikud kavandatud trajektoorid, mis aitavad kaasa asjakohaste riiklikul tasandil mõõdetavate digieesmärkide saavutamisele, samas kui piirkondlik mõõde kajastub võimaluse korral riiklikes tegevuskavades;
 - c) punktis a osutatud kavandatud, vastuvõetud ja rakendatud poliitikasuundade, meetmete ja tegevuste ajakava ning eeldatav mõju üldeesmärkide ja digieesmärkide saavutamisele;
3. Lõikes 2 osutatud poliitikasuunad, meetmed ja tegevused näitavad ühte või mitut järgmist asjaolu:
- a) vahetult kohaldatav asjakohane liidu või riigisisene õigus;
 - b) üks või mitu kohustust võtta vastu nimetatud poliitikasuundi, meetmeid või tegevusi;
 - c) eraldatud on avaliku sektori rahalisi vahendeid;
 - d) mobiliseeritud on inimressursid;
 - e) üldeesmärkide ja digieesmärkide saavutamise seotud muud kriitilise tähtsusega võimaldid, mida osutatud poliitikasuunad, meetmed ja tegevused endast kujutavad.

4. Liikmesriigid annavad oma riiklikus tegevuskavas hinnangu selle kohta, milliseid investeeringuid ja ressursse on vaja, et aidata kaasa üldeesmärkide ja digieesmärkide saavutamisele, ning kirjeldavad üldiselt nimetatud investeeringute (era- või avaliku sektori) allikaid, sealhulgas asjakohasel juhul seda, kuidas kavatakse kasutada liidu programme ja vahendeid. Riiklikud tegevuskavad võivad sisaldada ettepanekuid mitut riiki hõlmavate projektide kohta.
5. Liikmesriigid võivad koostada piirkondlikke tegevuskavasid. Liikmesriigid püüavad viia sellised piirkondlikud tegevuskavad vastavusse riiklike tegevuskavadega ja võivad need lõimida, et tagada üldeesmärkide ja digieesmärkide järgimine kogu nende territooriumidel.
6. Liikmesriigid tagavad, et nende riiklikus tegevuskavas võetakse arvesse Euroopa poolaasta raames antud värskeimaid riigipõhiseid soovitusi. Riiklike tegevuskavade kohandamisel võetakse täiel määral arvesse artikli 6 lõike 3 kohaseid soovitatud poliitikasuundi, meetmeid ja tegevusi.
7. Komisjon annab suuniseid ja toetab liikmesriike riiklike tegevuskavade ettevalmistamisel, sealhulgas võimaluse korral seoses sellega, kuidas luua riigi tasandil, võttes arvesse võimaluse korral piirkondlikku mõõdet, asjakohased riiklikud kavandatud trajektoorid, mis aitaksid tulemuslikult kaasa liidu tasandi kavandatud trajektooride realiseerimisele.

Artikkel 8

Komisjoni ja liikmesriikide koostöömehhanismid

1. Komisjon ja liikmesriigid teevad omavahel tihedat koostööd, et teha kindlaks, kuidas tegeleda puudujääkidega valdkondades, kus komisjon ja liikmesriigid ei pea edusamme ühe või mitme digieesmärgi saavutamiseks piisavaks või kus digikümnnendi aruande tulemuste alusel on tuvastatud märkimisväärseid lünki ja puudujääke. Nimetatud analüüsis võetakse arvesse eeskätt erinevaid liikmesriikide võimekusi, et aidata kaasa mõnede digieesmärkide saavutamisele, ning et viivitused mõningate nimetatud eesmärkide puhul võivad kahjustada muude digieesmärkide saavutamist.
2. Kahe kuu jooksul pärast digikümnnendi aruande avaldamist püüavad komisjon ja liikmesriigid arutada läbi liikmesriikide esialgsed tähelepanekud, eelkõige need, mis puudutavad poliitikasuundi, meetmeid ja tegevusi, mida komisjon oma aruandes soovitas.

3. Viie kuu jooksul pärast teise digikümneni aruande avaldamist ning edaspidi igal teisel aastal esitavad asjaomased liikmesriigid komisjonile oma riiklikus tegevuskavas tehtud kohandused, mis seisnevad poliitikasuundades, meetmetes ja tegevustes, mida nad kavatsesid kasutada, ning asjakohastel juhtudel ka ettepanekud mitut riiki hõlmavate projektide kohata, et toetada edusammude saavutamist üldeesmärkidega ja digieesmärkidega seotud valdkondades. Kui mõni liikmesriik leiab, et midagi ei ole vaja teha ja et tema riiklikku tegevuskava ei ole vaja ajakohastada, esitab ta oma põhjendused komisjonile.
4. Vastavalt käesolevas artiklis osutatud koostöö mis tahes etapis võivad komisjon ja liikmesriigid või vähemalt kaks liikmesriiki võtta ühiseid kohustusi, konsulteerida teiste liikmesriikidega poliitikasuundade, meetmete või tegevuste osas või luua mitut riiki hõlmavaid projekte.- Sellised ühised kohustused võivad olla võetud komisjoni ning ühe või enama liikmesriigi poolt või vähemalt kahe liikmesriigi poolt. Sellistes mitut riiki hõlmavates projektides peab osalema vähemalt kolm liikmesriiki, kooskõlas artikliga 10. Liikmesriigid võivad samuti taotleda vastastikuse hindamise alustamist seoses oma poliitikasuundade, meetmete või tegevuste konkreetsete aspektidega, eelkõige nimetatud poliitikasuundade, meetmete või tegevuste sobivusega, et aidata kaasa konkreetse digitaalse eesmärgi saavutamisele ning täita käesolevas otsuses ette nähtud kohustusi ja viia ellu selles ette nähtud ülesandeid. Kui liikmesriik sellega nõustub, võib vastastikuse hindamise protsessi tulemused lisada järgmisesse digikümneni aruandesse.

5. Komisjon annab liikmesriikidele teada, millised soovitatud poliitikasuunad, meetmed ja tegevused ta kavatseb lisada digikümnendi aruandesse, enne kui aruanne avaldatakse.
6. Komisjon ja liikmesriigid teevad omavahel tihedat koostööd käesolevas otsuses ette nähtud kohustuste ja ülesannete täitmiseks. Selleks võib iga liikmesriik alata komisjoniga või komisjoni ja teiste liikmesriikidega dialoogi mis tahes teemal, mis on seotud üldeesmärkide ja digieesmärkide saavutamise. Komisjon pakub kõiki asjakohaseid tehnilise abi teenuseid ja eksperditeadmisi ning korraldab struktureeritud teabe- ja parimate tavade vahetuse ning hõlbustab koordineerimist.
7. Märkimisväärse või pideva riiklikest kavandatud trajektooridest kõrvalekaldumise korral võivad komisjon või asjaomane liikmesriik alata üksteisega struktureeritud dialoogi.

Struktureeritud dialoog põhineb konkreetset analüüsil selle kohta, kuidas selline kõrvalekaldumine võib mõjutada üldeesmärkide ja digieesmärkide ühist saavutamist, pidades silmas digikümnenendi aruandes esitatud tõendeid ja andmeid. Struktureeritud dialoogi eesmärk on anda suuniseid ja toetada asjaomast liikmesriiki, et teha kindlaks asjakohased kohandused riiklikus tegevuskavas või muud vajalikud meetmed. Struktureeritud dialoogi tulemuseks on vastastikku kokku lepitud järeldused, mida võetakse arvesse asjaomase liikmesriigi võetavates järelmeetmetes. Komisjon teavitab nõuetekohaselt Euroopa Parlamenti ja nõukogu struktureeritud dialoogi protsessist ja esitab neile vastastikku kokku lepitud järeldused.

Artikkel 9

Konsulteerimine sidusrühmadega

1. Komisjon konsulteerib aegsasti, läbipaistval viisil ja korrapäraselt era- ja avaliku sektori sidusrühmadega, sealhulgas VKEde esindajate, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonnaga, et koguda teavet ja töötada välja soovitatud poliitikasuunad, meetmed ja tegevused käesoleva otsuse rakendamiseks. Komisjon avaldab käesoleva artikli kohaselt toimunud konsultatsioonide tulemuse.

2. Riiklike tegevuskavade vastuvõtmisel ja nende kohandamisel konsulteerivad liikmesriigid aegsasti ja kooskõlas riigisisese õigusega era- ja avaliku sektori sidusrühmadega, sealhulgas VKEde esindajate, sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna ning piirkondlike ja kohalike esindajatega.

Artikkel 10

Mitut riiki hõlmavad projektid

1. Mitut riiki hõlmavate projektide sihttulemus on hõlbustada üldeesmärkide ja digieesmärkide saavutamist.
2. Mitut riiki hõlmavate projektidega püütakse saavutada üks või mitu järgmist erieesmärki:
 - a) parandada liidu ja liikmesriikide vahelist ning liikmesriikide vahelist koostööd üldeesmärkide saavutamisel;
 - b) kindlustada liidu tehnoloogilist tipptaset, juhtpositsiooni, uuenduslikkust ja liidu tööstuse konkurentsivõimet kriitilise tähtsusega tehnoloogiate, üksteist täiendavate tehnoloogiate kombinatsioonide ning digitoodete, -taristute ja -teenuste vallas, mis on olulised majanduse taastumise ja kasvu ning inimeste turvalisuse ja ohutuse jaoks;
 - c) vähendada liidu strateegilist haavatavust ja sõltuvust digitaalsetes tarneahelates, et suurendada nende vastupidavust;

- d) suurendada ohutute digilahenduste kättesaadavust ja edendada nende parimaid kasutamismõimalusi avalikku huvi pakkuvates valdkondades ja erasektoris, järgides seejuures tehnoloogianeutraalsuse põhimõtteid;
- e) aidata kaasa majanduse ja ühiskonna kaasavale ja kestlikule digipöördele, millest on kasu kõigile kodanikele ja ettevõtjatele, eelkõige VKEdele, kogu liidus;
- f) edendada kodanike digioskusi hariduse, koolituse ja elukestva õppe abil, keskendudes hariduse ja karjäärivõimaluste puhul sooliselt tasakaalustatud osaluse soodustamisele.

Soovituslik loetelu võimalikest tegevusvaldkondadest, milles võiks käivitada mitut riiki hõlmavad projektid, mis on suunatud nende erieesmärkide saavutamisele, on esitatud lisas.

- 3. Mitut riiki hõlmavas projektis peab osalema vähemalt kolm liikmesriiki.
- 4. Asjakohasel juhul võib mitut riiki hõlmavas projektis osalev liikmesriik kooskõlas oma riikliku tegevuskavaga delegeerida oma projektiosa rakendamise piirkonnale.

5. Komisjon võib artikli 6 lõike 3 ja artikli 8 lõike 4 kohaselt soovitada liikmesriikidel teha ettepanek mitut riiki hõlmava projekti kohta või osaleda mitut riiki hõlmavas projektis, mis vastab käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud nõuetele, võttes arvesse asjakohaste riiklike tegevuskavade rakendamisel tehtud edusamme. Komisjon ja liikmesriigid võivad samuti võtta ühise kohustuse luua mitut riiki hõlmav projekt või sellega ühineda.

Artikkel 11

Mitut riiki hõlmavate projektide valimine ja rakendamine

1. Võttes arvesse riiklikes tegevuskavades mitut riiki hõlmavate projektide kohta tehtud ettepanekuid ja ühiseid kohustusi, valmistab komisjon tihedas koostöös liikmesriikidega ette ja avaldab digikümnnendi aruande lisas mitut riiki hõlmavate projektide rakendamise strateegilised põhimõtted ja prioriteedid ning eduaruande nende mitut riiki hõlmavate projektide kohta, mis olid digikümnnendi aruande avaldamise ajal rakendamiseks välja valitud.
2. Mitut riiki hõlmavasse projekti võivad oma panuse anda kõik liidu programmid ja investeerimiskavad, kui see on lubatud nende alusaktidega.

3. Kolmas riik võib osaleda mitut riiki hõlmavas projektis, kui see riik on ühinenud otsese eelarve täitmise alla kuuluvate liidu programmiga, millega toetatakse liidu digipööret, ning kui selline osalemine on vajalik üldeesmärkide ja digieesmärkide saavutamise hõlbustamiseks liidule ja liikmesriikidele. Niisugune ühinenud kolmas riik, sealhulgas oma panuses, peab vastama mitut riiki hõlmavasse projekti panustavatest liidu programmidest ja investeerimiskavadest tulenevatele normidele.
4. Asjakohasel juhul võivad mitut riiki hõlmavatesse projektidesse oma panuse anda ka muud avaliku või erasektori üksused. Täiendavad erasektori panused aitavad saavutada artikli 11 lõigetes 1 ja 2 sätestatud sihttulemust ja eesmärke ning toetavad asjakohasel juhul avatud juurdepääsu tulemustele ja nende korduvkasutamist kodanike ja ettevõtjate huvides liidus.
5. Mitut riiki hõlmavaid projekte võib rakendada järgmiste mehhanismide abil:
 - a) ühisettevõtted;
 - b) Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri konsortsiumid;
 - c) liidu ametid;

- d) asjaomased liikmesriigid võivad seda teha iseseisvalt;
- e) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaste üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimise edendamiseks;
- f) Euroopa digitaristu konsortsiumid vastavalt artiklitele 13–21;
- g) muud asjakohased rakendamismehhanismid.

Artikkel 12

Mitut riiki hõlmavate projektide kiirendaja

1. Komisjon koordineerib osalevate liikmesriikide taotlusel või omal algatusel ning kokkuleppel osalevate liikmesriikidega mitut riiki hõlmavate projektide rakendamist kooskõlas lõigetega 2 – 5, tegutsedes mitut riiki hõlmavate projektide kiirendajana.
2. Koordineerimise esimese sammuna saadab komisjon kõigile liikmesriikidele osalemiskutse. Osalemiskutsega püütakse kindlaks teha, millised liikmesriigid kavatsevad mitut riiki hõlmavas projektis osaleda ning milline on nende kavandatud rahaline või mitterahaline panus.

3. Koordineerimise teise sammuna, kui mitut riiki hõlmava projekti vastu väljendab huvi vähemalt kolm liikmesriiki, kes teevad ettepaneku võtta rahalisi või mitterahalisi kohustusi projekti jaoks, annab komisjon pärast kõikide liikmesriikidega konsulteerimist suunised sobiva rakendamismehhanismi valiku, rahastamisallikate ja nende projekti raames kombineerimise ning selle projekti rakendamisega seotud muude strateegiliste aspektide kohta
4. Komisjon võib anda liikmesriikidele Euroopa digitaristu konsortsiumide (EDICid) asutamist käsitlevad suunised vastavalt artiklile 14.
5. Komisjon toetab mitut riiki hõlmavate projektide rakendamist, pakkudes vastavalt vajadusele artikli 8 lõikes 6 osutatud teenuseid ja vahendeid.

Artikkel 13

EDICite eesmärk ja staatus

1. Liikmesriigid võivad mitut riiki hõlmavat projekti rakendada EDICite kaudu.
2. Liikmesriiki võib esindada üks või mitu avaliku sektori üksust, sealhulgas piirkonnad või avalikke teenuseid osutavad erasektori üksused, seoses konkreetsete õiguste kasutamise ja konkreetsete kohustuste täitmisega EDICi liikmena.

3. EDICid on juriidilised isikud alates artikli 14 lõike 3 punktis a osutatud komisjoni asjakohase otsuse jõustumise kuupäevast.
4. EDICitel on igas liikmesriigis kõige laialdasem õigus- ja teovõime, mida vastavalt selle riigi seadustele juriidilistele isikutele antakse. Eeskätt võivad nad omandada, omada ja võõrandada vallas- ja kinnisasju ning intellektuaalomandit, sõlmida lepinguid ning olla kohtus menetlusosaline.
5. EDICite põhikirjajärgne asukoht peab olema sellise liikmesriigi territooriumil, mis on artikli 15 lõikes 1 osutatud rahalist või mitterahalist panust pakkuv liige.

Artikkel 14

EDICi asutamine

1. Liikmesriigid, kes taotleva EDICi asutamist esitavad komisjonile kirjaliku taotluse. Taotlus peab sisaldama järgmist:
 - a) taotlus komisjonile EDICi asutamiseks;

- b) EDICi põhikirja kavand;
- c) EDICi rakendatava mitut riiki hõlmava projekti tehniline kirjeldus;
- d) vastuvõtva liikmesriigi deklaratsioon selle kohta, kas ta tunnustab EDICit alates selle asutamise hetkest rahvusvahelise organisatsioonina, nagu on osutatud direktiivi 2006/112/EÜ artikli 143 lõike 1 punktis g ja artikli 151 lõike 1 punktis b, ning rahvusvahelise organisatsioonina, nagu on osutatud direktiivi 2008/118/EÜ artikli 12 lõike 1 punktis b.

Esimese lõigu punktis d osutatud sätetes esitatud erandite piirangud ja tingimused kehtestatakse EDICi liikmete vahel sõlmitava kokkuleppega.

2. Komisjon hindab taotlust käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimuste alusel. Komisjon võtab arvesse üldeesmärke ja mitut riiki hõlmavate projektide eesmärke vastavalt artikli 10 lõigetele 1 ja 2 ning EDICi rakendatava mitut riiki hõlmava projekti rakendamisega seotud praktilisi kaalutlusi.

3. Võttes arvesse käesoleva artikli lõikes 2 osutatud hindamise tulemusi võtab komisjon rakendusaktidega vastu ühe järgmistest:

- a) otsus asutada EDIC pärast seda, kui ta on jõudnud järeldusele, et artiklites 13–21 sätestatud nõuded on täidetud, või
- b) otsus lükata taotlus tagasi, kui ta jõuab järeldusele, et artiklites 13–21 sätestatud nõuded ei ole täidetud, sealhulgas käesoleva artikli lõike 1 punktis d osutatud deklaratsiooni puudumise korral.

Juhul kui otsustatakse vastavalt esimese lõigu punktile b lükata taotlus tagasi, võivad liikmesriigid moodustada konsortsiumi kokkuleppe alusel. Selline konsortsium ei ole EDIC ja see ei saa kasutada artiklites 13–21 sätestatud rakendamisstruktuuri.

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 23 lõike 2 kohase kontrollimenetlusega.

4. Taotlevat liikmesriiki teavitatakse lõike 3 punktides a või b osutatud otsusest. Kui taotlus lükatakse tagasi, selgitatakse sellise otsuse põhjusi selgelt ja täpselt.

5. Artikli 17 lõike 1 punktides c, d, e ja i osutatud EDICi põhikirja olulised elemendid lisab komisjon otsusele, millega asutatakse EDIC.

EDICi asutamist käsitlev otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Komisjon loob üldsusele kättesaadava asutatud EDICite loetelu ja ajakohastab seda loetelu õigel ajal ja korrapäraselt.

Artikkel 15 *EDICi liikmed*

1. EDICi liikmete hulka peab kuuluma vähemalt kolm liikmesriiki.

Ainult liikmesriikidel, kes panustavad rahaliselt või mitterahaliselt, on õigus saada EDICi liikmeteks. Sellistel liikmesriikidel on hääleõigus.
2. Pärast seda, kui EDICi asutamist käsitlev otsus on vastu võetud, võivad teised liikmesriigid saada selle liikmeks igal ajal EDICi põhikirjas täpsustavatel õiglastel ja mõistlikel tingimustel.
3. Liikmesriigid, kes rahalist ega mitterahalist panust ei anna, võivad EDICiga liituda hääleõiguseta vaatlejatena, EDICit sellest teavitades. Sellistel liikmesriikidel ei ole hääleõigust.

4. EDICi liikmelisus võib olla avatud ka muudele üksustele kui liikmesriigid, mis võivad hõlmata artikli 11 lõikes 3 osutatud kolmandaid riike, üleeuroopalist huvi pakkuvaid rahvusvahelisi organisatsioone ning avaliku või erasektori üksusi, nagu on täpsustatud EDICi põhikirjas. Juhul kui muud üksused kui liikmesriigid on EDICi liikmed, on liikmesriikidel ühiselt häälteenamus liikmete kogus olenemata sellest, kui suure panuse annavad muud üksused kui liikmesriigid.

Artikkel 16
EDICi juhtimine

1. EDICil peab olema vähemalt kaks järgmist organit:
- a) liikmete kogu, mille moodustavad liikmesriigid, artikli 15 lõikes 4 osutatud muud üksused ja komisjon ning millel on täielik otsustusõigus, kaasa arvatud õigus võtta vastu eelarve;
 - b) liikmete kogu poolt ametisse nimetatud direktor, kes on täitevorgan ja EDICi juriidiline esindaja.

2. Komisjon osaleb liikmete kogu aruteludes ilma hääleõigusega. Juhul, kui mitut riiki hõlmavasse projekti annab rahalise panuse keskselt juhitud liidu programm, on aga komisjonil vetoõigus üksnes selliste liikmete kogu otsuste suhtes, mis on seotud keskselt juhitud liidu programmide rahastatavate meetmetega.

Liikmete kogu otsused tehakse üldsusele kättesaadavaks 15 päeva jooksul pärast nende vastuvõtmist.

3. EDICi põhikiri sisaldab konkreetseid juhtimist käsitlevad sätteid, mis on kooskõlas lõigetega 1 ja 2.

Artikkel 17

EDICi põhikiri

1. EDICi põhikiri sisaldab vähemalt järgmist:
 - a) liikmete ja vaatlajate loetelu ning liikmeid ja esindamist puudutavate muudatuste tegemise menetlus, mis näeb ette mitteosalevate liikmesriikide õigust liituda mõne EDICiga;
 - b) mitut riiki hõlmava projekti üksikasjalik kirjeldus, liikmete ülesanded, kui see on asjakohane, ja eeldatav ajakava;

- c) EDICi põhikirjajärgne asukoht ja nimi;
 - d) EDICi kestus ja tegevuse lõpetamise menetlus kooskõlas artikliga 21;
 - e) EDICi vastutust käsitlev kord kooskõlas artikliga 19;
 - f) liikmete õigused ja kohustused, kaasa arvatud kohustus rahastada eelarvet;
 - g) liikmete hääleõigused;
 - h) reeglid, mis puudutavad taristu, intellektuaalomandi, kasumite ja muude varade omandiõigust, vastavalt asjaoludele;
 - i) artikli 14 lõike 1 punktis d osutatud vastuvõtva liikmesriigi deklaratsiooni käsitlev teave.
2. Käesoleva artikli lõike 1 punktides c, d, e ja i osutatud EDICi põhikirja oluliste osade muutmise suhtes kohaldatakse artiklis 14 osutatud menetlust.
3. EDIC esitab komisjonile põhikirja muud kui lõikes 2 viidatud muudatused 10 päeva jooksul pärast nende vastuvõtmist.

4. Komisjon võib 60 päeva jooksul pärast lõike 3 kohaste muudatuste esitamist esitada asjaomase muudatuste suhtes vastuväite. Komisjon põhjendab sellist vastuväidet ning selgitab miks muudatused ei vasta käesoleva otsuse tingimustele.
5. Muudatused ei jõustu enne seda, kui lõikes 4 osutatud tähtaeg on möödunud, komisjon on nimetatud tähtajast loobunud, või kui komisjon on vastuväite tagasi võtnud.
6. Muudatuse taotlus sisaldab järgmist teavet:
 - a) kavandatud või vastuvõetud muudatuse tekst, sealhulgas kuupäev, mil see jõustub või jõustus;
 - b) EDIC põhikirja ajakohastatud konsolideeritud versioon.

Artikkel 18
EDICi vastutus

1. EDIC vastutab oma võlgade eest.

2. Liikmete rahaline vastutus EDICi võlgade eest piirdub nende panusega EDICisse. Liikmed võivad põhikirjas täpsustada, et nad võtavad kindlaksmääratud vastutuse, mis on nende panusest suurem, või piiramatu vastutuse.
3. Liit ei vastuta EDICi võlgade eest.

Artikkel 19

Kohaldatav õigus ja jurisdiktsioon

1. EDICi asutamise ja toimimise suhtes kohaldatakse:
 - a) liidu õigust, eeskätt käesolevat otsust;
 - b) selle liikmesriigi õigust, kus on EDICi põhikirjajärgne asukoht, juhul kui tegu on küsimustega, mida osutatud liidu õigusaktid, eelkõige käesolev otsus ei reguleeri või reguleerivad ainult osaliselt;
 - c) põhikirja ja selle rakenduseeskirju.
2. Ilma et see piiraks juhtumeid, mis kuuluvad aluslepingute kohaselt Euroopa Liidu Kohtu jurisdiktsiooni alla, määratakse EDICiga seoses liikmete vahel, liikmete ja EDICi vahel ning EDICi ja kolmandate isikute vahel tekkivate vaidluste lahendamiseks pädev kohus kindlaks vastavalt selle liikmesriigi õigusele, kus on EDICi põhikirjajärgne asukoht.

Artikkel 20
EDICi tegevuse lõpetamine

1. EDICi põhikirjas määratakse kindlaks selle tegevuse lõpetamise menetlus, mis järgneb vastavasisulisele liikmete kogu otsusele. EDICi tegevuse lõpetamine võib kaasa tuua tegevuse üleviimise mõne teise õigussubjekti alla.
2. Kui EDIC ei suuda oma võlgu tasuda, kohaldatakse selle liikmesriigi maksejõuetusnorme, kus asub EDICi põhikirjajärgne asukoht.

Artikkel 21
EDICi aruandlus ja kontroll

1. EDIC koostab iga-aastase tegevusaruande, mis sisaldab tema tegevuste tehnilist kirjeldust ja finantsaruannet. Aruanded kiidab heaks liikmete kogu ja need edastatakse komisjonile. Aruanded tehakse üldsusele kättesaadavaks.
2. Komisjon võib anda suuniseid iga-aastases tegevusaruandes käsitletavate teemade kohta.

Artikkel 22

Liikmesriikide teabe esitamine

Liikmesriigid esitavad komisjonile tema taotlusel teabe, mis on vajalik, et komisjon saaks täita käesolevast otsusest tulenevaid ülesandeid, eeskätt seoses teabega, mis on vajalik artiklite 7 ja 8 rakendamiseks. Komisjoni nõutav teave peab olema selle ülesannete täitmise seisukohast proportsionaalne. Kui esitatud teabes viidatakse andmetele, mille ettevõtjad on varem esitanud liikmesriigi taotluse alusel, teatatakse sellest nendele ettevõtjatele enne kui liikmesriigid esitavad teabe komisjonile.

Artikkel 23

Komiteemenethlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele osutamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 24

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Strasbourg,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

LISA

TEGEVUSVALDKONNAD

Mittetäielik tegevusvaldkondade loetelu:

- a) Euroopa ühine andmetaristu ja ühised andmeteenused;
- b) liidu varustamine järgmise põlvkonna väikese energiatarbega usaldusväärsete protsessoritega;
- c) 5G-koridoride üleeuroopalise kasutuselevõtu edendamine;
- d) Euroopa kõrgjõudlusega andmetöötuse ühisettevõttega seotud super- ja kvantarvutite soetamine (EuroHPC);
- e) üliturvalise kvant- ja kosmosepõhise sidetaristu arendamine ja kasutuselevõtmine;
- f) turbekeskuste võrgustiku kasutuselevõtt;
- g) ühendatud avalik haldus;

- h) Euroopa plokiahelateenuste taristu;
 - i) Euroopa digitaalse innovatsiooni keskused;
 - j) digioskuste kõrgtehnoloogiapartnerlused oskuste pakti kaudu (komisjoni 1. juuli 2020. aasta teatisega „Jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetav Euroopa oskuste tegevuskava“ algatatud algatus);
 - k) küberjulgeolekuga seotud oskused ja kooolitus;
 - l) muud projektid, mis vastavad kõigile artiklis 11 sätestatud nõuetele ja mida on sotsiaalse, majandusliku või keskkonnanalase arengu tõttu digikümnendi poliitikaprogrammi 2030 üldesmärkide saavutamiseks vaja.
-